

Wandelroute Ouderkerk aan de Amstel
Lengte: +/- 10 kilometer **Tijdsduur:** 2 tot 2,5 uur

Jubileum
Groengebied
Amstelland
40 jaar

Wandelen op de grens van stad en land

Ouderkerk aan de Amstel

GROENGEBIED

A M S T E L L A N D

Wandelen op de grens van stad en land

Ouderkerk aan de Amstel

Neem met deze wandelroute een duik in de rijke historie én de bijzondere natuur van Ouderkerk aan de Amstel. Bewonder verschillende rijksmonumenten als Molen de Zwaan, Beth Haim en buitenplaats Wester-Amstel, loop over water bij de Ouderkerkerplas en geniet van de vergezichten over de eeuwenoude omringende polders!

Wandelroute Ouderkerk aan de Amstel
Lengte: +/- 10 kilometer Tijdsduur: 2 tot 2,5 uur

3

- 60 Keuzepuntpaaltjes
- Broedgebied

Klik hier voor de wandelroute via de routeplanner van Wandelnetwerk Noord-Holland of voer in hun wandelapp **routecode 167829** in. Handig voor onderweg!

Deze wandelroute begint bij startpunt Ouderkerk aan de Amstel (Kerkstraat 28, Ouderkerk aan de Amstel). Je kunt het beste parkeren ter hoogte van Rondehoep Oost 31, Ouderkerk aan de Amstel. Loop over de brug naar het startpunt. Net als bij ieder startpunt van Wandelnetwerk Noord-Holland staat er een informatiebord, met de mooiste wandelroutes in de directe omgeving. De routes zijn in twee richtingen bewegwijzerd met gekleurde pijlen.

4

Let op: deze route kun je alleen lopen tussen 15 juni en 15 maart. Een deel van de route is namelijk afgesloten vanwege het broedseizoen (15 maart - 15 juni).

Punt 11

A Direct vanaf de start voert deze wandeling langs de **Joodse begraafplaats Beth Haim**. In 1614 begroeven de Portugese Joden hier hun eerste dode en vandaag de dag is dit rijksmonument in Ouderkerk aan de Amstel nog steeds in gebruik. Er liggen bijna 28.000 mensen begraven, onder wie beroemde mensen als de arts Samuel Sarphati.

Beth Haim ('Huis des Levens') staat bekend om zijn rijkelijk bewerkte marmere grafzerken en bijzondere gebouwen als het reinigingshuis

Samuel Sarphati - Beeld: Stadsarchief Amsterdam

(Metaar- of Rodeamentoshuis) en het Vegahuis (de beheerderswoning).

Vanaf de 15e eeuw vluchtten vele Spaanse en Portugese Joden naar andere landen in Europa, vanwege

Joodse begraafplaats Beth Haim - Beeld: Historisch Amstelland

de gedwongen bekering tot het christendom in hun thuisland. Nederland was hierbij een populaire bestemming, vanwege de relatieve vrijheid en tolerantie in die tijd. Veel Portugese Joden vestigden zich in Amsterdam, waar ze echter geen toestemming kregen voor de aanleg van een Joodse begraafplaats. In eerste instantie werden de doden daarom begraven in Groet, op een steenworp van Alkmaar.

De Joodse gemeenschap wist in 1614 echter een stuk grond in Ouderkerk aan de Amstel te kopen. Voorwaarden van de gemeente

Amsterdam was dat zij de doden wel per schip moesten vervoeren, in plaats van over de weg. De aanlegsteiger aan de Bullewijk getuigt daar nog steeds van. De overledenen die in Groet waren begraven werden in Ouderkerk herbegraven.

Wist je trouwens dat een graf op de Joodse begraafplaats nooit wordt geruimd? Het graf blijft eeuwig bestaan, tot aan de wederopstanding aan het einde der tijden als de Messias komt. Daarom ziet men de begraafplaats als huis van de levenden, niet van de doden.

6

Punt 14 - 28 - 45 - 49

B De **Ouderkerkerplas** is destijds gegraven om zand te winnen voor de aanleg van de autosnelweg A9. In het midden is de plas maar liefst 40 meter diep. Rijkswaterstaat was hiervoor de verplichting aangegaan om de plas na de zandwinning weer op maaiveldniveau op te leveren.

Er bleek echter te weinig materiaal (zoals puin en afval) te zijn om de plas te dempen. Begin jaren tachtig heeft Rijkswaterstaat de dempverplichting afgekocht met een bedrag van tien miljoen gulden.

Bij de Ouderkerkerplas kun je ervaren hoe het is om over water te lopen

Dit is vervolgens gebruikt om het recreatiegebied Ouderkerkerplas aan te leggen.

In de zomer is de Ouderkerkerplas een populaire zwemlocatie voor mensen, maar in de winter voeren vogels hier de boventoon. Het is voor veel vogels de ideale plek om te overwinteren, met name smienten zijn graag geziene gasten in het winterseizoen. De plas

Loop hier via de lange vlonder over het water

7

reikt namelijk door zijn diepte tot het zilte grondwater, waardoor het zoutgehalte iets verhoogd is. De Ouderkerkerplas vriest hierdoor in de winter niet snel dicht.

C Bij de Ouderkerkerplas vinden hondeneigenaren aan de westzijde een walhalla voor hun trouwe viervoeters. Hier is namelijk een **loslooproute voor honden, inclusief heus hondenstrandje!** Via kleine bruggen bereik je hier de eilandjes waar honden het hele jaar los mogen spelen en zwemmen.

D Het is tijd om de plas nader te bekijken: de wandeling voert hier over **de lange vlonder over de Ouderkerkerplas**. Een absoluut hoogtepunt op deze route. Je ervaart hoe het is om 'over het water te lopen' en je maakt het leven in en om de plas van wel heel dichtbij mee. Geniet van het weidse zicht op het water en de oevers en spot de nodige watervogels.

Let op: de vlonder is van 15 april tot 15 oktober afgesloten voor honden.

Het natuureiland tussen de vlonders op de Ouderkerkerplas

Het eiland is teruggegeven aan de natuur, als stimulans voor de biodiversiteit

E Het **natuureiland** tussen de vlonders op de Ouderkerkerplas was vroeger een keurig gemaaid eiland, met populieren om in de schaduw te kunnen zitten. Een storm in 2019 blies al deze bomen echter als luciferhoutjes om.

Groengebied Amstelland maakte een nieuw beplantingsplan en besloot het eiland terug te geven aan de natuur, als stimulans voor de biodiversiteit. Gaten in de beschoeiing zorgen voor een zogenaamde ecologische oever. Een natte (plasdras)oever om planten en dieren te versterken. Het spontaan opkomen van andere planten toont het effect van zo'n oever. In de dode bomen kunnen allerlei vogels broeden.

F Vanaf de vlonder zie je aan het strand de leuke **horecagelegenheid A/d Plas**, zoals ze zelf mooi zeggen 'het enige strandpaviljoen van Ouderkerk'. Het hele jaar door is het hier fijn

eten, drinken én genieten aan het strand van de Ouderkerkerplas. Een perfecte plek voor een kleine pitstop tijdens een bezoek aan dit gebied!

Punt **47**

G Nu je de Ouderkerkerplas achter je hebt gelaten loop je over een dijk die op de plaats ligt van een zogenoemde 'zuwe': **een weg door het moeras**. Later werd dit de dijk tussen twee veenpolders Holendrecht en Bullewijkerpolder, die allebei in de 19e eeuw zijn afgegraven voor de turfwinning. De daardoor ontstane plassen zijn vervolgens drooggemalen en als weiland ingericht.

De hoogteverschillen tussen de afgegraven en de niet-afgegraven polders vind je overal in het Noord- en Zuid-Hollandse en Utrechtse polderlandschap terug.

10

Kade De Toekomst: hoogteverschillen in het landschap door veenafgraving in vroegere tijden

H Het pad dat je nu volgt loopt hier over een **voormalige vuilnisbelt** van de gemeente Ouder-Amstel. Bij de herinrichting van het noordelijk gedeelte aan de Korte Dwarsweg is deze vuilnisbelt blijven bestaan en is er een pad overheen gelegd.

Punt 26

I Op dit punt van de wandelroute kun je de voormalige veenderij De Toekomst nog herkennen door de omringdijk en het veel lagergelegen land tot aan de A2, achter en naast de voormalige boerderij op Stramanweg nummer 97.

*Turfsteker stapelt turfblokken om te drogen -
Beeld: Nationaal Archief*

In 1912 is hier een turfmakerij aangelegd, waarbij de afvoer van de turf via het kanaal Sluisvaart ging. In 1940 was de polder droog en zijn er onder meer sportvelden aangelegd. De aanleg van de A2 deelde deze polder begin jaren vijftig in tweeën. Het oostelijk deel werd in de zestiger

jaren onderdeel van Amsterdam Zuidoost. De naam 'De Toekomst' bleef behouden als naam van het sportveldencomplex van Ajax.

Punt 21

Buitenplaats Wester-Amstel

12

J Lopend langs het water, zie je aan de overkant **buitenplaats Wester-Amstel**. Dit is een bijzondere plek aan de Amsteldijk-Noord: van de drie bewaard gebleven buitenplaatsen aan de Amstel is dit de enige buitenplaats die je nog kunt bezoeken.

Het is absoluut een aanrader om eens een kijkje te nemen bij deze unieke historische plek in Amsteland. Niet alleen biedt het huis vele verhalen van vervlogen tijden, ook het park spreekt tot de verbeelding. De vorm van de tuin is vrijwel onveranderd en de fruitboomgaard bestaat ook nog steeds. Bovendien is er een aaneenschakeling van (sier)tuinen waar je doorheen kunt wandelen.

Punt 22

K Op de hoek bij punt 22 tref je de volgende bezienswaardigheid: **Molen De Zwaan**. Deze poldermolen, omstreeks 1638 gebouwd, hield het waterniveau in de 356 hectare grote Klein-Duivendrechtse en Binnenbullewijkerpolder op peil. Een door de wind aangedreven draaiend scheprad bracht het polderwater omhoog naar de Amstel. In 1910 nam het stoomgemaal van de polder Nieuwe Bullewijk die taak over. Nu houden elektrisch aangedreven pompen het waterniveau in de polder op peil.

13

*De achtkantige Molen
De Zwaan stamt uit 1638*

14

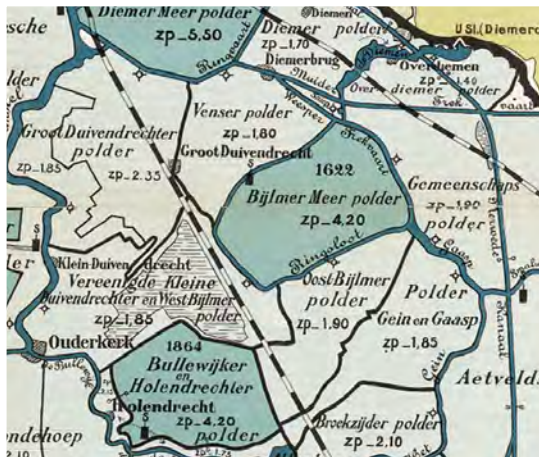
Buitenplaats Oostermeer aan de Amstel

L Voordat de route weer van de Amstel wegvoert kun je nog een blik werpen op een van de andere drie bewaard gebleven buitenplaatsen langs de Amstel: **buitenplaats Oostermeer**. Het statige 18e-eeuwse buitenhuis is niet toegankelijk voor publiek, maar heeft een interessante geschiedenis.

Door de jaren heen heeft Oostermeer niet alleen vele eigenaren gekend, ook de gigantische tuin was aan verandering onderhevig. Het imposante smeedijzeren toegangshek van de buitenplaats, ook daterend uit begin achttiende eeuw, vormt een onmisbare afscheiding van de Amstedijk.

Onder de vele eigenaren van deze buitenplaats duikt een bekende naam op: Jacques Goudstikker. De beroemde Joodse kunsthandelaar kocht Oostermeer in 1930 en ging op het landgoed wonen. Goudstikker organiseerde hier bovendien regelmatig tentoonstellingen.

Nadat hij tijdens zijn vlucht voor de nazi's naar het buitenland in 1940 overleed, namen de Duitsers Oostermeer in beslag en richtte het in als hoofdkwartier voor Luftwaffe generaals. De uitgebreide kunstcollectie van Goudstikker is destijds verdwenen richting Berlijn.

Kaart van o.a. de Groot en Klein Duivendrechtse polder -
 Beeld: W.H. Hoekwater (1901)

M Vanaf de molen loop je weer de polder in. Dit is de **Klein Duivendrechtse polder**, die oorspronkelijk een geheel vormde met de Groot Duivendrechtse polder. Dit gebied bestaat al bijna duizend jaar!

Rond 1600 werd de polder in tweeën gesplitst. In de kleine polder was turf gewonnen en in de grote polder niet, waardoor het maaiveld hoger lag. De kleine polder werd omdijkt en twee molens, waaronder De Zwaan (K), verzorgden de bemaling.

Punt 13 - 12

N Hier wandel je met het gemeentehuis in de rug het **oude gedeelte van Ouderkerk aan de Amstel** in. Via het plein steek je door naar de Oude Amstelkerk, met aan je linkerhand weer de Joodse begraafplaats Beth Haim (A). Bestemming bereikt: je bent weer terug bij het startpunt Ouderkerk aan de Amstel. Hopelijk heb je een heerlijke wandeling achter de rug!

Loop nog even langs het historisch museum Ouder-Amstel naar bakkerij Out: een perfecte plek voor koffie en iets lekkers aan het water. Geniet hier op de kruising van de Amstel met het riviertje de Bullewijk van het uitzicht.

Smaakt dit naar meer? Loop ook eens deze wandelroutes:

Wandelroute De Hoge Dijk - Gaasperzoom - Gaasperplas

Lengte: +/- 10 kilometer **Tijdsduur:** 2 tot 2,5 uur

Wandelroute Amstelveen

Lengte: +/- 10 kilometer **Tijdsduur:** 2 tot 2,5 uur

Wandelroute Diemerbos & Overdiemen

Lengte: +/- 10 kilometer **Tijdsduur:** 2 tot 2,5 uur

Alle routes zijn online te vinden via

www.groengebied-amstelland.nl

COLOFON

Dit routeboekje is samengesteld ter gelegenheid van het 40-jarig jubileum van Groengebied Amstelland.

Tekst en eindredactie: Virginie Manjoero en Peterlien Soels

Vormgeving: Alexandra de Vries

Met speciale dank aan:

Jeroen Schepers, Jelle de Bruijn en Wim Roozenbeek voor hun bijdragen in schrift en beeld

© 2022 Groengebied Amstelland, Amsterdam

Deze uitgave is mogelijk gemaakt door de financiële bijdrage van het recreatieschap Groengebied Amstelland (gemeentes Amstelveen, Ouder-Amstel, Diemen en Amsterdam, en de provincie Noord-Holland).

Dit routeboekje is eigendom van Groengebied Amstelland. Niets uit deze uitgave mag gekopieerd of veelevoudigd worden zonder voorafgaande toestemming van Groengebied Amstelland.

Alhoewel wij bij de samenstelling van dit boekje zeer zorgvuldig te werk zijn gegaan, kan het toch zijn dat een auteur, gebruiker of rechthebbende meent dat publicatie in strijd is met zijn of haar rechten, zoals auteursrechten. Indien een dergelijke situatie het geval lijkt, verzoeken we onmiddellijk contact met ons op te nemen.

Wij zijn niet aansprakelijk voor type- of andere fouten en hier zijn ook geen rechten aan te ontlenen.

groengebied-amstelland.nl